

HET DELFTSCHE KARTUIZERCONVENT.

In aansluiting op hetgeen ik destijds in deze Bijdragen¹⁾ heb mogen mededeelen over het voormalige kartuizerklooster buiten Delft volgen hier de overlijdensberichten van de Grande Chartreuse, welke op dit convent betrekking hebben. In herinnering zij gebracht, dat in 1469 een aanvang is gemaakt met de stichting van dit huis. Toen dit in 1572 is verwoest, hebben de conventualen zich verspreid over andere huizen der Orde.

Deze gegevens zijn ontleend aan een hs in het centraal archief der Kartuizerorde (Grande Chartreuse). De chartae van het generaal kapittel, welke de overlijdensberichten bevatten, zijn niet geheel volledig. Hoewel dus met de mogelijkheid moet worden rekening gehouden, dat sommige jaren daarin ontbreken, zullen er uit het hier bedoelde tijdvak slechts weinige opgaven worden gemist. Zij betreffen niet alleen de monniken, conversen, donaten en laici redditi, die in de Delftsche chartreuse gestabiliseerd waren, maar ook een gedeelte dergenen, die daar als hospites eenig officie hebben bekleed, en voorts een aantal weldoeners.

Daarnaast treft men in het necrologium van de Utrechtsche kartuizers ook de namen van een aantal Delftsche conventualen aan.²⁾ De overlijdensberichten van de Grande Chartreuse, zooals die zijn bewaard, bevatten in den regel

---

¹⁾ *Hed*: XLIX, blz. 321—367, Bijdrage tot de Geschiedenis van het voormalige kartuizerklooster buiten Delft.

²⁾ *Het Necrologium van het Karthuizer-Klooster Nieuwlicht of Bloemendaal buiten Utrecht*, medegedeeld door Mr. L. van Hasselt in *BMHG*, IX, 126—479.

niet de aanduiding van den sterfdag. Vaak kan deze echter worden vastgesteld door raadpleging van genoemd necrologium, hetwelk soms ook andere bijzonderheden vermeldt.

Het groote klooster in Dauphiné placht de overlijdensberichten af te geven bij gelegenheid van het generaal kapittel, dat kort na Paschen plaats vond. Zodoende duiden de navermelde jaartallen niet de sterfjaren aan, doch de jaren, waarin hun overlijden door de Grande Chartreuse is bekend gemaakt.¹⁾

1471 O. magnificus ac genitosus Dominus Dominus Franco de Borsalia, comes de Oestervant, fundator novae plantationis pi. Delft in Hollandia, habens per totum Ordinem plenum cum psalteris monachatum, cujus obitus dies anno futuro intinabitur.²⁾

O. Nicolaus Heyn civis Delfensis.

1472 O. honorabilis vir Arnestus de Aa promotor et coadjutor ac magnus benefactor domus Delfensis, habens in provincia Picardie Remotioris plenum cum psalteris monachatum. Obiit 27 Nov.

1473 O. honorabilis vir Joannes Ruychrock, con-

---

1) Gebezigde afkortingen:

conv.: conversus.

D.: Domnus.

don.: donatus.

d.D.: domus Delfensis.

d.: domus.

fr.: frater.

m. monachus.

O.: obiit, obierunt.

pr.: professus of prope.

BMHG: Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap gev. te Utrecht.

HBd Haarlemsche Bijdragen.

2) HBd: XLIX, 350—332.

siliarius domini comitis de Oestervant, fundatoris domus prope Delft.

- 1474 O.D. Bartholomeus Tanconis m. pr. d. pr. D.
- 1484 O.D. Joannes Gillart, m. pr. d. D., prior d. Zicriczee, habens anniversarium perpetuum associandum cum primo anniversario obitus sui, qui fuit 15 Novembris.¹⁾
- 1491 O. Franciscus Nicolai magnus benefactor d. Sancti Bartholomei pr. D.
- 1493 O.D. Joannes Sone (?) m. pr. d. D.
- 1494 O. fr. Cornelius conv. d. Sancti Bartholomei pr. D.
O. fr. Joannes conv. d. Sancti Bartholomei pr. D.
O. fr. Gerbrandus redditus laicus d. Sancti Bartholomei pr. D.
O. Joannes Henrici benefactor d. D.
- 1495 O.D. Joannes Schullinc, m. pr. d. Gandavi.²⁾
O. magister Joannes Keyel magnus benefactor Ordinis et praecipue d. D., habens anniversarium associandum.³⁾
O. Elisabeth Bocheli (?) magna benefactrix d. D.
- 1496 O.D. Gaspar van der Stock, m. pr. d. Capellae, prior eiusdem domus.⁴⁾

---

¹⁾ *Jan Gillaert van Sint Omaars*, een der grondleggers van het Delftsche convent. Vgl. *HBd.*, XLIX, 331—332, LIIL, 187—188, en *BMHG*, IX, 318 (25 Sept.)

²⁾ *H.Bd.*: XLIX, 335—337. Hij is prior te Delft geweest (1480—1482) en later rector van de nieuwe stichting te Leuven. (1491—1494). 19 Februari 1495 is hij gestorven.

³⁾ *H.Bd.*: XLIX, 334.

⁴⁾ *H.Bd.*: XLIX, 337—339. Hij was 1480—1482 prior te Delft en 1482—1495 prior te Edingen. 7 Oct. 1495 is hij gestorven.

- O.D. Theodoricus Persijn m. pr. d. D., prior eiusdem d. et convisitator provinciae Teutoniae.¹⁾
 O. Gentinus don. d. D.
- 1497 O.D. Simon van der Schueren, m. pr. d. Gandavi, prior eiusdem domus.²⁾
 O.D. Joannes Heymanni novicius d. D.³⁾
 O. Antonius Jacobi don. d. D.
 O. Joannes Henrici don. d. D.
 O. Daniel Gerardi benefactor d. D.
- 1498 O.D. Jacobus Doelman m. pr. et procurator d. D.
- 1499 O.D. Petrus de Amstredamo m. pr. primo d. in Hassia, ultimo d. D.⁴⁾
 O.D. Andreas m. pr. d. D.⁵⁾
- 1500 O.D. Nicolaus Tou m. pr. d. D.⁶⁾
 O.D. Wilhelmus Heuter m. pr. d. D., subdiaconus.⁷⁾
- 1501 O.D. Joannes Persijn m. pr. et sacrista d. Sancti Bartholomei pr. D.⁸⁾
 O. fr. Rolandus redditus laicus novicius d. D.

---

¹⁾ *H.Bd.*: XLIX, 341—343. Hij is 28 Januari 1496 gestorven. Persijn was 1486 of 1487—1496 prior te Delft en 1494—1496 convisitator.

²⁾ *H.Bd.*: XLIX, 335—337. Hij is 1470—1480 de eerste prior te Delft geweest, daarna 1480—1497 prior te Gent en tevens achtereenvolgens convisitator en visitator. Hij is 21 Maart 1497 gestorven.

³⁾ *BMHG*: IX, 305—306. (26 Aug.)

⁴⁾ *BMHG*: IX, 330, „m. senior d. D.“, 27 Oct.

⁵⁾ *BMHG*: IX, 302: „Andreas de Amsterdammis“, 17 Aug.

⁶⁾ *BMBG*: IX, 342: „Nicolaus Touwe“, 27 Nov.

⁷⁾ *BMHG*: IX, 249 (16 Maart); *Dr. S. W. A. Drossaers, De archieven van de Delftsche Statenkloosters* ('s Gravenhage 1916), blz. 508, No. 209.

⁸⁾ *H.Bd.*: XLIX, 341—343.

O. Foppo Brielis don. d. D.

O. Adrianus Brielis et Gertrudis uxor eius,
benefactores d. D.¹⁾

1503 O.D. Theodoricus de Amsterdam m. pr.
d. D.²⁾

O.D. Lambertus m. pr. d. D.³⁾

1504 Walingus Thome m. pr. et sacrista d. D.⁴⁾

1505 O.D. Jacobus Hermanni m. pr. d. D.⁵⁾

1506 O.D. Joannes Pino Nicolai m. pr. d. D.

O.D. Joannes Waterinc m. pr. d. D.

O.D. Cornelius don d. D.

1507 O.D. Sifridus m. pr. d. D.

1508 O.D. Joannes Bouters m. pr. d. D.

O.D. Judocus de Buten m. pr. et vicarius d. D.⁶⁾

O. Arnoldus don. d. D.

1509 O.D. Adrianus Brielis m. pr. d. D.⁷⁾

1510 O. mater fratris Gerardi conv. d. D.

1511 O.D. Gerardus Apers, m. pr. et prior d. D.⁸⁾

1512 O.D. Jacobus Brielis m. pr. d. D.⁹⁾

1513 O.D. Duno de Alckmaria m. pr. d. D.

¹⁾ Vgl. *HBd.*: XLIX, 334: „Adriaan Breyll”.

²⁾ *BMHG*: IX, 268: „Theodoricus Thome de Amsterdam” 12 Mei.

³⁾ *BMHG*: IX, 234: „Lambertus de Amsterdam” 3 Febr.

Zie ook over hem *H.Bd.*, XLIX, 327. Bij *Drossaers*, blz. 505, no. 196, heet hij: *Lambertus Hendriksz. Sertorix* uit Amsterdam.

⁴⁾ *BMHG*: IX, 310: Walingus Thome de Amsterdam” 5 Sept.

⁵⁾ *BMHG*: IX, 302: „pr. d. D. et sacrista”, 16 Aug.

⁶⁾ *BMHG*: IX, 281 (22 Juni); *HBd.*: XLIX, 334; *Drossaers*: blz. 502: Judocus Gerritsz. van Buten.

⁷⁾ *BMHG*: IX, 239 (15 Februari).

⁸⁾ *H.Bd.*: XLIX, 343—345. Hij is van 1496 tot zijn dood, 26 Maart 1511, prior te Delft geweest. 1508—1511 is hij convisator der provincie geweest.

⁹⁾ *BMHG*: IX, 247 (11 Maart). *Drossaers*, blz. 459, no 99: Mr. Jacob Cornelisz. van den Briel.

- O. Petrus Thome don. d. D.
 O. Jacobus Lamberti magnus benefactor d. D.
 1517 O. magister Jacobus Meeman, utriusque juris
 licentiatus, magnus benefactor d. D.
 O. Comen Jan cognomento de Lombaert et
 Margareta uxor eius magni benefactores domorum
 Campensis, Delfensis et Lovanii.¹⁾
 1518 O.D. Adrianus m. pr. alias prior d. D.²⁾
 O. fr. Paulus conv. pr. d. D.
 O. fr. Guilelmus Hale conv. pr. d. D.
 O. Georgius Diepembøke don. d. D.
 O. dominus Florentius benefactor d. D.
 O. magister Jacobus Pinonis, utriusque juris
 doctor, benefactor eiusdem d.³⁾
 1519 O. Adrianus Cornelii don. d. D.
 1520 O. fr. Joannes conv. pr. d. D.
 1523 O.D. Lambertus Amilii m. pr. d. D.⁴⁾
 1524 O.D. Jacobus de Campis m. pr. d. D.⁵⁾
 1526 O.D. Joannes de Amsterdam m. pr. d. D.⁶⁾
 O. Joannes Petri don. d. D.
 1527 O.D. Theodoricus Joannis m. pr. d. D.⁷⁾
 O. fr. Nicolaus Maii redditus d. D.

¹⁾ *H.Bd.*: XLIX, 335.

²⁾ *BMHG*: IX, 345, en *H.Bd.*, XLIX, 327—328, 345—346.
Adriaan van Brouwershaven is van 1511—1514 prior te Delft
 geweest en aldaar 5 Dec. 1517 gestorven.

³⁾ *Drossaers*, blz. 527, no. 298: *Mr. Jacobus de Pyno*, priester
 en novice (1504); *BMHG*: IX, 292: „O. D. Jacobus Pyno
 m. pr. d. D.” (23 Juli)

⁴⁾ *H.Bd.*: XLIX, 335.

⁵⁾ *BMHG*: IX, 284 (30 Juni).

⁶⁾ *BMHG*: IX, 298: „Johannes Haes de Amster-
 dam”. 6 Augustus.

⁷⁾ *BMHG*; IX, 340: „Theodoricus Johannis de
 Delft” 22 Nov. Vgl. *Archief Aartsbisd. Utrecht*, XXIII blz. 422.

- 1529 O.D. Simon Michaelis m. pr. et vicarius d. D.,
qui in scribendis libris ecclesiasticis multos labores
lubens sustinuit, habens missam de B.M. in provincia
Teutoniae.
- 1530 Volquinus Jacobi m. pr. d. D.¹⁾
O.D. Joannes de Damme, procurator domus
Antverpiæ ac bonorum capituli et domus Antverpiæ,
qui diu fuit prior ipsius domus Antverpiæ et domus
Delfensis, et reservato sibi beneficio domorum asso-
ciatarum habet per totum Ordinem plenum cum psal-
tertiis monachatum²⁾
O.D. Cornelius Egidii senior m. pr. d. D.³⁾
O. Henricus Hugonis don. d. D.
- 1531 O.D. Joannes Mathæi m. pr. et vicarius d. D.⁴⁾
O.D. Joannes Delfhus pr. et primus prior d.
Lovanii, qui usque ad extremam senectutem in aedi-
ficatione et perfectione d. Lovanii fideliter laboravit,
habens missam de B.M. per totum Ordinem et in
provincia Teutoniae anniversarium perpetuum sub 25
Maii.⁵⁾
- 1532 O. Jodocus Jacobi don. d. D.
- 1533 O.D. Philippus m. pr. d. D.⁶⁾

---

¹⁾ *BMHG*: IX, 268 (13 Mei).

²⁾ *H. Bd.*: XLIX, 346—347. Jan van Damme is 1514—1517 prior te Delft geweest en daarna prior van het klooster op het Kiel bij Antwerpen.

³⁾ *BMHG*: IX, 315 (19 September).

⁴⁾ *BMHG*: IX, 308 (31 Augustus).

⁵⁾ Jan Pietersz. van Delft is aanvankelijk professus van het Delftsche klooster geweest. Hij heeft 1495—1504 als rector en 1504—1525 als prior de nieuwe chartreuse te Leuven bestuurd. Vgl. *N.N.B.W.*, V, 496.

⁶⁾ *BMHG*: IX, 257: „Philippus de Reimersvalis”, (14 April). Vgl. *Archief Aartsbisdom Utrecht*, XXIV, blz. 3.

- O. fr. Folcardus redditus laicus pr. primo d. D.,
ultimo d. Capellae.
- 1537 O.D. Joannes de Delft m. pr. d. D.
- 1538 O. fr. Theodoricus Nicolai conv. pr. d. D.
- 1539 O.D. Guilelmus Nicolai m. pr. et procurator
d. D.¹⁾
- 1540 O.D. Joannes Petri m. pr. d. D.²⁾
O.D. Nicolaus Joannis m. pr. d. D.
- 1541 O.D. Cornelius Theodorici m. pr. et vica-
rius d. D.³⁾
O.D. Guilelmus Pelt m. pr. et prior d. D.⁴⁾
- 1542 O.D. Adrianus de Schiedam m. pr. et quon-
dam prior d. D. secundo pr. et procurator d. Hol-
landiae.⁵⁾
- 1544 O.D. Franciscus de Middelburga m. pr. et
procurator d. D.⁶⁾
O.D. Henricus Anglicus, hospes in dicta domo
Delfensis.
- 1547 O. Jodocus don. d. D.
O. Georgius don. d. D.
- 1550 O.D. Walterus m. pr. d. D.

¹⁾ *H. Bd.*: 348—349; *BMHG*: IX, 350: „Wylhelmus Nicolai de Delff”, 22 Dec.; *Archief Aartsbisdom Utrecht*, XXIII, 489. Hij is in het tijdvak 1519—1531 eenigen tijd prior te Delft geweest.

²⁾ *BMHG*: IX, 267: „Johannes Petri de Leydis”, 10 Mei.

³⁾ *BMHG*: IX, 346 (8 December.)

⁴⁾ *H. Bd.*: XLIX, 350—351. Willem Pelt is van 1531 tot zijn dood, 28 Juni 1540, prior te Delft geweest.

⁵⁾ *H. Bd.*: XLIX, 348. Adriaan van Schiedam is in het tijdvak 1517—1531 eenige jaren prior te Delft geweest. Hij is 18 April 1541 gestorven.

⁶⁾ *BMHG*: IX, 327 (20 Oct.); *Drossaers*, blz. 544, no. 386: Frans Jacobsz.

- 1553 O. fr. Gerardus conv. pr. d. D., qui 50 annis laudabiliter vixit in Ordine.
- 1555 O. Jacobus don. d. D.
- 1556 O.D. Michael Moëns m. pr. d. Lovanii, prior d. D.¹⁾
- 1557 O. Petrus don. d. D.
- 1558 O.D. Wilhelmus de Gouda m. pr. et subdiaconus d. D.
- 1559 O.D. Petrus Scherpenisse, prior d. Lyrae, m. pr. d. Sanctae Sophiae, olim prior eiusdem domus et domorum Leodii et Delfensis, visitator et convitator provinciae Teutoniae, habens missam de Beata Maria per totum Ordinem".²⁾
- 1560 O.D. Cornelius de Delft m. pr. d. D.³⁾
- 1563 O. Theodoricus Joannis de Wessanen. don. d. D.
- 1564 O.D. Theodoricus Moynoën prior d. Hollandiae et olim prior domorum Leodii et Delfensis, convitator provinciae Teutoniae, habens per totum Ordinem plenum cum psalteriis monachatum et missam de Beata Maria.⁴⁾
- O. honesta mulier Agnes, filia Franconis, benefactrix d. D.

---

¹⁾ *H. Bd.*: XLIX, 355. Hij is 1551—1555 prior geweest en is 29 Juni 1555 gestorven.

²⁾ *H. Bd.*: XLIX, 351—353, en *Bossche Bijdragen*, XVI, 58—60. Hij is 1540—1548 prior te Delft geweest en is 21 Juli 1558 gestorven.

³⁾ *Archief Aartsbisdom Utrecht*: XXIII, 444.

⁴⁾ *H. Bd.*: XLIX, 353—355. Dirk Moynen is 1549—1551 prior te Delft geweest. Hij bestuurde het klooster bij Geertuidenberg 1551—1556 en 1557—1564, en dat te Luik 1556—1557. 9 Januari 1564 is hij gestorven. (*Bossche Bijdragen*: XVIII: 100—104.)

- 1567 O. Theodoricus Beest, vicarius d. D., qui 50 annis laudabiliter vixit in Ordine.¹⁾
- 1569 O.D. Gislenus de Borsalia m. pr. d. D. et olim domus monialium Brugis, habens missam de Beata Maria in provincia Teutoniae.²⁾
- 1573 O.D. Judocus m. pr. et sacrista d. D., occisus ab haereticis.³⁾
- 1574 O.D. Joannes Seent m. pr. d. D.
- 1578 O.D. Joannes Eschius prior d. D., pr. d. Lovanii, habens missam de Beata Maria in provincia Teutoniae.⁴⁾
- 1581 O.D. Rodolphus Trajectensis pr. d. D., vicarius d. Wesaliae.⁵⁾
- 1593 O.D. Bartholomeus pr. et prior d. Trajecti, alias prior domorum Delfensis et Zericzee.⁶⁾
- 1603 O.D. Jacobus pr. d. D., hospes in domo Lyrae, qui ultra 58 annos laudabiliter vixit in Ordine.⁷⁾

---

¹⁾ Dirk Dirksz. van Heemskerk van Beest. Zie over hem en zijn portret *H. Bd.* 1938, 156—158, en *Het Gildeboek*, XXIII, 41—42.

²⁾ Gislenus Huyghens de Borsalia is 1558—1565 vicarius van de Kartuizerzusters bij Brugge geweest. (S. d'Ydewalle *De Kartuwe Sint-Anna ter Woestijne 1350—1792*, Brussel 1945, blz. 182.)

³⁾ *H. Bd.*: XLIX, 360; *G. Eligius, Vita et martyrium B. Justii Goudani Cartusiae Delfensis in Hollandia professi et sacristae* (Brussel 1624); *Bosche Bijdragen*: XVI, 25—26.

⁴⁾ *H. Bd.*: XLIX, 359—361. Jan van der Essche is prior geweest 1569—1578.

⁵⁾ *BMHG*: IX, 232: „quondam procurator eiusdem d. et etiam Zyriczee”, 29 Januari. *Drossaers*: Roeloff Hermansz.

⁶⁾ *H. Bd.*: XLIX, 355—357; LIII, 205—208. Bartholomeus Streng van Schoonhoven is 1555—1561 prior te Delft geweest.

⁷⁾ *H. Bd.*: XLIX, 362 waarschijnlijk Jacob Pietersz. Brouwer.

1606 O.D. Guilelmus Lœndt pr. d. D., hospes in domo Gandavi.

1608 O.D. Balthasar pr. d. D., hospes in domo Leodii.¹⁾

1621 O.D. Wenceslaus de Plenevaux, pr. d. D., hospes in domo Diestensi, alias prior domus Sellionis et Boni Loci, qui 54 annis laudabiliter vixit in Ordine, habens missam de Beata Maria per totum Ordinem.²⁾

Voorts vermeldt het Utrechtsche necrologium nog een drietal conventualen, die in de bovenstaande lijst niet schijnen voor te komen, n.l.:

O.D. Jacobus Philippi m. pr. d. D.³⁾

O.D. Nicolaus Weesp, m. pr. d. Ultrajecti, quondam vicarius in domo Delfensi et procurator Ziriczee. 1554.⁴⁾

O.D. Volkerus m. pr. d. D.⁵⁾

Ook bij Drossaers, t.a.p., vindt men eenige conventualen genoemd, die in het vorenstaande ontbreken, n.l. Albrecht van den Berch⁶⁾, Gerrit van Enkhuizen⁷⁾ en Thomas Sijsman.⁸⁾

Ten slotte worden in het op blz. 1 van deze bijdrage (noot 1) aangehaalde artikel nog wellicht een achttal conventualen van het Delftsche klooster genoemd⁹⁾, die ook in bovenstaande lijst niet voorkomen. Met de monniken

1) *H. Bd.*: XLIX, 362—363: Balthasar Cornelisz.

2) *H. Bd.*: XLIX, 363.

3) *BMHG*: IX, 301 (15 Aug.)

4) *BMHG*: IX, 225 (7 Jan.)

5) *BMHG*: IX, 239—240 (17 Febr.)

6) *Drossaers*: 449 en 502.

7) *H. Bd.*: XLIX, 357—359. Hij is prior geweest 1561—1569.

8) *H. Bd.*: XLIX, 348. Hij is eenigen tijd prior geweest tusschen 1519 én 1531.

9) Zie b.v. blz. 362.

Andriës van Doornik¹⁾, Willem van Branteghem²⁾ en Cornelis van den Kerckhove³⁾ is dit het geval, omdat zij slechts als hospites in Delft hebben vertoefd en de chartae van het geneaäl kapittel, waarin hun overlijden wordt medegedeeld, geen gewag maken van hun verblijf te Delft.

Beverwijk.

H. J. J. SCHOLTENS.

---

¹⁾ Over hem uitvoerig A. Beelkens et J. Ammonius *Chronique de la Chartreuse de la Chapelle à Hérimmes-lez-Enguien*, publiée et annotée par E. Lamalle S. J. (Louvain 1932.)

²⁾ *H. Bd.*: XLIX, 328—329.

³⁾ *Bosche Bijdragen*: XVI, 71—76.